

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA)

(2010/C 280/02)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un, jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un, jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un, jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti un, jo īpaši tās 41. pantu,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU:

I. IEVADS

1. 2008. gada 3. decembrī Komisija pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (šeit un turpmāk tekstā – “Priekšlikums”) ⁽¹⁾. Priekšlikuma mērķis ir pārstrādāt Direktīvu 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA), kuru pieņēma 2003. gada 27. janvārī (turpmāk tekstā – “Direktīva”) ⁽²⁾, nemainot ne apstākļus, ne EEIA savākšanas un pārstrādes pamatojumu.
2. Komisija nav konsultējusies ar EDAU, kā tas ir noteikts Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktā ⁽³⁾. Tādēļ EDAU pēc savas iniciatīvas ir pieņēmis atzinumu, balstoties uz šīs pašas regulas 41. panta 2. punktu. EDAU iesaka Priekšlikuma preambulā iekļaut atsauci uz šo atzinumu.

⁽¹⁾ COM(2008) 810 galīgā redakcija.

⁽²⁾ OV L 37, 13.2.2003., 24. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti; OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

3. EDAU apzinās, ka šis ieteikums tiek iesniegts likumdošanas procesa vēlīnā stadijā, tomēr uzskata, ka atzinuma sniegšana ir nepieciešama un lietderīga, jo Priekšlikums aktualizē nozīmīgus datu aizsardzības jautājumus, kas tajā nav atrisināti. Šajā atzinumā nav paredzēts mainīt Priekšlikuma galveno un dominējošo mērķi, kura “smaguma centrs” ⁽⁴⁾ ir un paliek apkārtējās vides aizsardzība, bet tikai piešķirt tam papildu dimensiju, kas kļūst aizvien nozīmīgāka mūsu informācijas sabiedrībā ⁽⁵⁾.

4. Apzinoties arī pārstrādāšanas procedūras ierobežoto darbības jomu, EDAU tomēr aicina likumdevēju ņemt vērā šos ieteikumus saskaņā ar Iestāžu nolīguma par pārstrādāšanas procedūru 8. pantu (kas paredz iespēju grozīt neizmainītu normu) ⁽⁶⁾.

II. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS, PAMATS, UN TĀ SAISTĪBA AR DATU AIZSARDZĪBU

5. Priekšlikuma iemesls ir atjaunināt esošo direktīvu par EEIA savākšanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi. Direktīvas ieviešanas pirmajos gados parādījās tehniskas, juridiskas un administratīvas problēmas, tādēļ saskaņā ar Direktīvas 17. panta 5. punktu tika pieņemts Priekšlikums.
6. Elektriskās un elektroniskās iekārtas (EEL) ir plaša preču grupa, kas ietver dažādus informācijas nesējus, kuros iespējams uzglabāt personas datus, piemēram, IT un telekomunikāciju ierīces (piemēram, personālie datori, klēpjatori, elektroniskie komunikācijas termināļi), kam pašreizējā tehniski ekonomiskajā kontekstā ir raksturīgs straujš atjaunošanas cikls un tehnoloģiskās konverģences iespaidā

⁽⁴⁾ Skat. EKT, 23.2.1999., C-42/97 Eiropas Parlaments pret Eiropas Savienības Padomi, [1999] ECR I-869, 43. punkts.

⁽⁵⁾ Skat. arī, *inter alia* EKT, 30.1.2001., C-36/98 Spānija pret Padomi, [2001] ECR I-799, 59. punkts: “Ja Kopienas mēroga pārbaude atklāj, ka dokumentam ir divi mērķi vai ka tajā ir divi komponenti, un ja viens no tiem ir identificējams kā galvenais vai dominējošais mērķis vai sastāvdaļa, bet otram ir tikai gadījuma raksturs, tiesību akts ir jābalsta uz vienu tiesisko pamatu, proti, to, kas attiecas uz galveno vai dominējošo mērķi vai sastāvdaļu”.

⁽⁶⁾ Iestāžu nolīgums (2001. gada 28. novembris) par tiesību aktu pārstrādāšanas tehnikas strukturētāku izmantošanu, OV C 77, 28.3.2002., 1. lpp.

piešķirta daudzfunkcionalitāte. Elektroniskie informācijas nesēji strauji attīstās, jo īpaši to datu uzglabāšanas ietilpības un izmēra ziņā, tādēļ tirgus likumi pieprasa tikpat ātru EEI nomaiņu (tostarp arī tādu EEI, kas satur daudz un bieži vien slepenus personas datus). Tā rezultātā EEIA ne tikai "tiek uzskatīti par visstraujāk augošo atkritumu plūsmu ES" (7), bet arī nepiemērotas glabāšanas gadījumā ir acīmredzams risks zaudēt personas datus, kas tiek uzglabāti šajos EEI.

cikla pēdējā posmā. Šajā stadijā, kaut arī EEI ekonomiskā vērtība ir samazinājusies, tomēr tās satur lielu personas datu apjomu, un tādēļ datu subjekts un/vai citas personas to var uzskatīt par "patiesi" vērtīgu.

III. PRIEKŠLIKUMA ANALĪZE

III.1. Direktīvas 95/46/EK piemērojamība

7. Jau gadiem Eiropas Savienības apkārtējās vides un ilgtspējīgas attīstības politika ir veidota ar mērķi samazināt dabas resursu nelietderīgu izmantošanu un ieviest pasākumus piesārņojuma novēršanai.
8. Uz to attiecas arī EEI savākšana, atkārtota izmantošana un pārstrāde. Šos pasākumus veic, lai novērstu elektrisko un elektronisko iekārtu uzglabāšanu kopā ar jauktiem atkritumiem, uzdodot ražotājiem nodrošināt iekārtu glabāšanas veidu saskaņā ar Direktīvā noteikto.
9. Jo īpaši starp dažādiem pasākumiem, kas paredzēti Direktīvā, ir vērts izcelt tos, kas attiecināmi uz preču *atkārtotu izmantošanu* (t. i., jebkurš process, ar kuru EEIA vai to sastāvdaļas vēlreiz izmanto sākotnējās izmantošanas mērķim, ietverot savākšanas punktus atpakaļ nodotu iekārtu vai to daļu turpmāku izmantošanu pie izplatītājiem, otrreizējās pārstrādes veicējiem vai ražotājiem), *otrrreizējo pārstrādi* (t. i., sākotnējā vai cita ražošanas procesa atkritumu materiālu atkārtota apstrāde) un citu EEIA reģenerācijas veidu meklēšanu, lai samazinātu uzglabājamo atkritumu daudzumu (skat. Direktīvas 1. un 3. punkta d) un e) apakšpunktu).
10. Šie pasākumi un, jo īpaši EEIA atkārtota izmantošana un otrreizējā pārstrāde – galvenokārt tas attiecas IT un telekomunikāciju ierīcēm – var izraisīt risku, turklāt lielāku nekā jebkad iepriekš, ka tie, kas savāc EEIA vai pērk un pārdod lietotas vai otrreizēji pārstrādātas ierīces, varētu uzzināt personas datus, kas tajās glabājas. Šādi dati bieži var būt slepeni vai attiekties uz lielu cilvēku skaitu.
11. Visu šo iemeslu dēļ EDAU uzskata, ka visām ieinteresētajām personām (EEI lietotājiem un ražotājiem) ir nepieciešams apzināties personas datu riskus un, jo īpaši EEI dzīves cikla pēdējā posmā. Šajā stadijā, kaut arī EEI ekonomiskā vērtība ir samazinājusies, tomēr tās satur lielu personas datu apjomu, un tādēļ datu subjekts un/vai citas personas to var uzskatīt par "patiesi" vērtīgu.
12. EDAU nav iebildumu pret Priekšlikuma galveno mērķi, un tas pilnībā atbalsta šo iniciatīvu, kas ir paredzēta videi draudzīgas politikas uzlabošanai EEIA jomā.
13. Tomēr gan Priekšlikums, gan Direktīva attiecas tikai uz apkārtējās vides riskiem saistībā ar EEIA glabāšanu. Nav ņemti vērā citi personu un/vai organizāciju riski, ko varētu izraisīt EEIA glabāšanas, atkārtotas izmantošanas un otrreizējās pārstrādes pasākumi, jo īpaši saistībā ar personas datu iespējamu nepiemērotu iegūšanu, izpaušanu vai izplatīšanu.
14. Ir svarīgi atzīmēt, ka Direktīva 95/46/EK (8) attiecas uz "jebkuru ar personas datiem veiktu darbību vai darbību kopumu", ieskaitot arī "dzēšanu vai iznīcināšanu" (2. panta b) apakšpunkts.) EEI glabāšana var ietvert arī datu apstrādes pasākumus. Šā iemesla dēļ saskaņā ar Priekšlikumā un tikko minētajā Direktīvā teiktais, un tādēļ datu aizsardzības noteikumi ir piemērojami arī darbībām, uz kurām attiecas Priekšlikums.

III.2. EEIA glabāšana un drošības līdzekļi

15. EDAU vēlas izcelt tos būtiskos riskus, kas var ietekmēt privātpersonas un/vai organizācijas, kas darbojas ar EEIA kā "datu kontrolieri" (9), jo īpaši ar IT un telekomunikāciju ierīcēm, kas glabāšanas laikā var saturēt ierīču lietotāju un/vai trešo personu personas datus. Nelikumīga piekļuve personīgai informācijai, kas var saturēt īpašu kategoriju datus, piemēram, tādus, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politisko, reliģisko un filosofisko pārliecību, piederību arodbiedrībai un datus saistībā ar veselību un dzimumdzīvi tā dēvētie "slepenie dati" (10), un tās izpaušana patiesi var ietekmēt to personu privāto dzīvi un cieņu, uz kuriem šī informācija attiecas, kā arī citas šo privātpersonu/organizāciju likumiskās intereses (piemēram, ekonomiskās).

(7) Skat. Komisijas dienestu darba dokumentu, kas pievienots Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija). Ietekmes novērtējums, 3.12.2008. (COM(2008) 810 galīgā redakcija) SEC(2008) 2933, 17. lpp.

(8) Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

(9) "Kontroliera" definīciju skat. Direktīvas 95/46/EK 2. panta d) apakšpunktā.

(10) Skat. Direktīvas 95/46/EK 8. pantu.

16. Kopumā EDAU uzskata, ka ir nepieciešams uzsvērt piemērotas drošības līdzekļu izvēles nozīmi katrā personas datu apstrādes procesa posmā (no sākuma līdz beigām), kā tas ir atkārtoti izklāstīts citos atzinumos⁽¹¹⁾. Tas *a fortiori* attiecas uz delikāto procesa posmu, kurā datu kontrolieris pieņem glabāšanai ierīces, kas satur personas datus.
17. Patiesi, pareiza drošības pasākumu izvēle bieži ir priekšnosacījums, lai efektīvi garantētu personas datu aizsardzības tiesības.
18. Tādēļ būtu pretrunīgi uzlikt par pienākumu ieviest (dažkārt dārgus) drošības pasākumus parastās persona datu apstrādes operācijās (kā tas ir attiecīgos gadījumos paredzēts Direktīvas 95/46/EK 17. pantā⁽¹²⁾), bet neizskatīt atbilstīgu garantiju ieviešanu attiecībā uz EEIA glabāšanu.
19. Tāpat arī būtu nekonsekventi piešķirt lielu nozīmi datu drošības jautājumam saistībā ar ziņošanu par datu aizsardzības pārkāpumiem, kas jāveic saskaņā ar Direktīvas 2009/136/EK⁽¹³⁾ 2. pantu, bet tajā pašā laikā nesniegt nekādas garantijas vai aizsardzību EEIA glabāšanas, atkārtotas izmantošanas vai otrreizējas pārstrādes laikā.
20. EDAU pauž nožēlu, ka Priekšlikumā nav ņemta vērā EEIA glabāšanas potenciāli kaitīgā ietekme uz to personas datu aizsardzību, kas glabājas "lietotajās" iekārtās.
21. Šis aspekts netika ņemts vērā arī Komisijas sagatavotajā ietekmes novērtējumā⁽¹⁴⁾ kaut arī pieredze liecina, ka nepareizu drošības pasākumu izvēle EEIA glabāšanas gadījumā varētu apdraudēt personas datu aizsardzību⁽¹⁵⁾. Tā kā šī problēma ietver vairākus sarežģītus jautājumus (piemēram, EEIA savākšanas cikla tiesisko metožu, tehnoloģiju un ieinteresēto pušu daudzveidība), EDAU uzskata, ka būtu bijis lietderīgi veikt "privātuma un datu aizsardzības ietekmes novērtējumu" procesos, kas saistīti ar EEIA glabāšanu.
22. Tomēr EDAU stingri iesaka, ka šajā jomā būtu jāizstrādā privātuma, datu aizsardzības un drošības "labākie pieejamie paņēmieni" (*Best Available Techniques*).
23. Kā papildu pierādījums problēmas nozīmībai ir fakts, ka sabiedriskās apspriešanas laikā (pirms Direktīvas pārstrādāšanas) ieinteresētās puses, jo īpaši IT un elektronisko komunikāciju uzņēmumi, laiku pa laikam aktualizēja jautājumu par personas datu drošību un aizsardzību⁽¹⁶⁾.
24. Visbeidzot ir vērts uzsvērt, dažu valstu datu aizsardzības iestādes ir izdevušas pamatnostādnes, lai samazinātu riskus, kas varētu rasties no nepieciešamo drošības pasākumu neveikšanas, īpaši savācot materiālus, uz kuriem attiecas Direktīva⁽¹⁷⁾.
- ⁽¹¹⁾ Skat. EDAU atzinumu par lielu IT sistēmu operatīvas vadības aģentūru (OV C 70, 19.3.2010., 13. lpp.), 46. un 47. punkts; atzinumu par priekšlikumu Direktīvai par pacienta tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē (OV C 128, 6.6.2009., 20. lpp.) 27.–31. punkts.
- ⁽¹²⁾ Skat. tās pašas direktīvas 3. pantu.
- ⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/136/EK, kas pieņemta 2009. gada 25. novembrī, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, OV L 337, 18.12.2009., 11. lpp.
- ⁽¹⁴⁾ Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija) SEC(2008) 2933, 3.12.2008.; bet skat. Apvienoto Nāciju Organizācijas universitātes 2008. gada pārskatu par Direktīvu 2002/96/EK – par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA), Eiropas Komisija, Beļģija, 2007. gads, 279. lpp. (http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/final_rep_unu.pdf); "Datu drošība arī ir problēma – personas datu izdzēšana no cietā diska".
- ⁽¹⁵⁾ Skat., piemēram, BBC 2007. gada 4. maija tiešsaistes rakstu "Bērnu dati eBay datorā", kurā ir stāstīts, ka eBay tika pārdots dators, kurā bija informācija par bērnu audzināšanu un adopciju (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/6627265.stm); skat. arī 2008. gada 26. augusta BBC tiešsaistes rakstu "Bankas klientu dati tiek pārdoti eBay", kurā stāstīts par cieto disku, kurā glabājās personas dati par vienu miljonu bankas klientu – arī tas tīcis pārdots eBay tiešsaistes veikalā (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/7581540.stm).
- ⁽¹⁶⁾ Skat. HP, Ieinteresēto pušu konsultācijas par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) pārskatīšanu, 7.–8. lpp.; DELL (komentāru projekts), EEIA pārskatīšanas politikas iespējas, balstoties uz ieinteresēto pušu konsultācijām, par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) pārskatīšanu, 2. lpp., 1.1. punkts un 4. lpp. 1.3. punkts (3.6.2008.); Royal Philips Electronics nostāja un priekšlikums, iesaistīto pušu konsultācijas par WEEE direktīvas pārskatīšanu, 12. lpp. (5.6.2008.) (http://circa.europa.eu/Public/irc/env/weee_2008_review/library). Skat. arī EEIA konsultāciju rezultātus, rezultātu kopsavilkums un valdības atbilde cetrpusējām konsultācijām par Direktīvu 2002/96/EK un 2003/108/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem ieviešanu, 2006. gada decembris, 30. lpp: "Datu aizsardzība un drošība. Daži atkritumu savākšanas uzņēmumi vēlas saņemt kādas vadlīnijas par datu aizsardzību un drošību, jo īpaši saistībā ar slepeniem datiem." (<http://www.berr.gov.uk/files/file35961.pdf>).
- ⁽¹⁷⁾ Landesbeauftragter für Datenschutz und Informationsfreiheit Bremen, *Entwicklung eines Konzeptes zur Löschung und Datenträgervernichtung durch Behörden und Unternehmen*, 16. Mai 2007 (<http://www.datenschutz-bremen.de/rtf/datenloeschung.rtf>); *Garante per la protezione dei dati personali*, Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi un datu aizsardzība, 2008. gada 13. oktobris (<http://www.garanteprivacy.it/garante/doc.jsp?ID=1583482>), pieminēts arī 29. panta datu aizsardzības darba grupas divpadsmitajā ikgadējā pārskatā, 2009. gada 16. jūnijā, 57. lpp.; skat. arī Starptautiskās Datu aizsardzības un telekomunikāciju darba grupas rekomendācijas par datu aizsardzību un e-atkritumiem, Sofijā, 12.–13.3.2009. (<http://www.datenschutz-berlin.de/attachments/650/675.38.14.pdf?1264671551>).

25. EDAU atgādina, ka Direktīva 95/46/EK attiecas uz personas datus saturošu EEIA glabāšanas stadiju. Datu kontrolieriem un jo īpaši tiem, kas izmanto IT un komunikāciju ierīces, ir jādarbojas saskaņā ar drošības noteikumiem, lai nepieļautu personas datu neatbilstošu izpaušanu vai izplatīšanu. Šajā nolūkā un lai nebūtu jāuzņemas atbildība par drošības pasākumu pārkāpumu, privātā vai valsts sektora datu kontrolierim, sadarbojoties ar datu aizsardzības amatpersonām (ja tādas ir), vajadzētu izstrādāt attiecīgu politiku personas datu saturošu EEIA glabāšanai.

26. Ja datu kontrolieriem, kas rīkojas ar EEL, nav vajadzīgo prasmju un/vai tehnisko kompetenču, lai izdzēstu attiecīgos personas datus, tie var uzticēt šo uzdevumu kvalificētiem apstrādātājiem (piemēram, palīdzības centriem, iekārtu ražotājiem un izplatītājiem) saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 17. panta 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem. Šie apstrādātāji savukārt apliecina attiecīgo darbību efektivitāti un/vai veic to.

27. Šo apsvērumu dēļ EDAU secina, ka, pārstrādājot Direktīvu, papildus apkārtējās vides aizsardzības noteikumiem ir jāpievieno arī datu aizsardzības principi.

28. Tādēļ EDAU iesaka Padomei un Eiropas Parlamentam iekļaut pašreizējā Priekšlikumā īpašu noteikumu, norādot, ka Direktīva attiecas uz EEIA glabāšanu saistībā ar Direktīvu 95/46/EK.

III.3. EEIA atkārtota izmantošana vai otrreizēja pārstrāde un drošības pasākumi

29. Ja personām, kas ir atbildīgas par EEL glabāšanas pasākumiem, patstāvīgi ir jāpieņem lēmumi par datiem, ko satur EEL, viņus var uzskatīt par "datu kontrolieriem" ⁽¹⁸⁾. Viņiem ir jāpieņem iekšējās rīcības noteikumi, lai izvairītos no nevajadzīgām personas datu (ko satur EEIA) apstrādes

⁽¹⁸⁾ "Kontroliera" jēdziens ir (...) funkcionāls, tādā ziņā, ka ir tam tiek piešķirta atbildība par darbībām, kurās tam ir faktiskā ietekme un tādā veidā, pamatojoties uz *faktisko*, nevis formālu analīzi.: skat. 29. panta Datu aizsardzības darba grupas WP 169, Atzinumu Nr. 1/2010 par "kontroliera" un "apstrādātāja" jēdzienu, kas pieņemts 2010. gada 16. februārī.

darbībām, proti, lai neveiktu citas darbības, kā vien tās, kas ir noteikti nepieciešamas, lai pārbaudītu, ka EEIA esošie dati patiešām tiek likvidēti.

30. Turklāt viņi nedrīkst pieļaut, ka nepiederošas personas uzzina par datiem vai apstrādā datus, ko satur EEL. Jo īpaši, ja informācijas nesējus atkārtoti izmanto vai otrreizēji pārstrādā, un tie atkārtoti nonāk pārdošanā, paaugstinās personas datu neatbilstošas izpaušanas vai izplatīšanas risks, kā arī vajadzība novērst neatļautu piekļuvi personas datiem.

31. Tādēļ EDAU iesaka Padomei un Eiropas Parlamentam iekļaut pašreizējā Priekšlikumā īpašu noteikumu aizliegt tādu lietotu ierīču tirdzniecību, kam iepriekš nav veikti atbilstīgi drošības pasākumi saskaņā ar jaunāko tehnisko standartu (piemēram, daudzkārt pārrakstot), lai dzēstu visus personas datus, ko tās varētu saturēt.

III.4. Integrēta privātās dzīves aizsardzība un drošība

32. Gaidāmajā e-atkritumu tiesiskajā regulējumā vajadzētu ietvert ne tikai īpašu nosacījumu attiecībā uz plašāku iekārtu "ekodizaina principa" noteikšanu (skat. Regulas Priekšlikuma 4. pantu – "Izstrādājumu/produktu konstrukcija"), bet arī – kā iepriekš norādīts citos EDAU atzinumos ⁽¹⁹⁾ – arī "integrētas privātās dzīves aizsardzības" ⁽²⁰⁾ vai, precīzāk šajā jomā, "integrētas drošības" principa noteikšanu ⁽²¹⁾. Cik vien iespējams, privātās dzīves un datu aizsardzības drošība "pēc noklusējuma" būtu jāintegrē to elektrisko un elektronisko iekārtu konstrukcijā, kuri var uzglabāt personas datus, lai ļautu lietotājiem vienkārši un bez maksas izdzēst visus šādus datus ierīces nodošanas ⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ Skat., piemēram, EDAU un ES Pētniecības un tehnoloģiju attīstības politikas dokumentu, 2008. gada 28. aprīlī, 2. lpp; EDAU atzinumu par inteligentām transporta sistēmām (OV C 47, 25.2.2010., 6. lpp.), EDAU atzinums par farmakovigilanci (OV C 229, 23.9.2009., 19. lpp.).

⁽²⁰⁾ Par atbalstu plašam principa lietojumam skat. 29. panta datu aizsardzības darba grupas un policijas un tiesiskuma jautājumu darba grupas dokumentu "Privātās dzīves nākotne. Kopīgs ieguldījums konsultācijās ar Eiropas Komisiju par tiesisko regulējumu personas datu aizsardzības pamattiesībās", WP 168, kas pieņemts 2009. gada 1. decembrī, tā 3. un 12. lpp, skat. arī Komisijas ieteikumu par privātuma un datu aizsardzības principu īstenošanu saistībā ar radiofrekvencālās identifikācijas lietojumiem, C(2009) 3200 galīgā redakcija, 8. lpp.

⁽²¹⁾ Skat. Komisijas paziņojumu, Eiropas drošības pētniecības un jauninājumu jomas darba kārtība. Komisijas sākotnējā nostāja par ESRIF galvenajiem konstatējumiem un ieteikumiem, COM(2009) 691 galīgā redakcija, 6. un 14. lpp.

⁽²²⁾ Skat. arī EDAU 2010. gada 18. marta atzinumu "Uzticēšanās sekmēšana informācijas sabiedrībā, veicinot datu aizsardzību un privātumu".

33. Šo pieeju pilnībā atbalsta arī Direktīvas 1999/5/EK 3. panta 3. punkta c) apakšpunktā minētais ⁽²³⁾ par radioiekārtu un telekomunikāciju termināla iekārtu izstrādāšanu, kā arī Direktīvas 2002/58/EK 14. panta 3. punkts ⁽²⁴⁾.
34. Tādēļ ražotājiem jāizveido tehnoloģiskie risinājumi, lai ierīcēs "iebūvētu" privātuma un drošības aizsardzība ⁽²⁵⁾. Saistībā ar šo būtu arī jāveicina un jāatbalsta iniciatīvas, kuru mērķis ir konsultēt attiecīgās personas par nepieciešamību dzēst personas datus pirms EEIA nodošanas (tostarp arī ražotājus, izveidot bezmaksas programmatūru šim nolūkam) ⁽²⁶⁾.

IV. SECINĀJUMI

35. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAU ierosina, ka datu aizsardzības iestādēm, jo īpaši, ieskaitot 29. panta darba grupu, būtu cieši jāsadarbjas ar EDAU likumdošanas iniciatīvas tiesību jautājumā saistībā ar EEIA glabāšanu, savlaicīgi konsultējoties, pirms attiecīgu pasākumu izstrādes.
36. Ņemot vērā personas datu apstrādes kontekstu, EDAU iesaka Priekšlikumā iekļaut šādus īpašus noteikumus:
- noteikt, ka Direktīvu par EEIA piemēro saistībā ar Direktīvu 95/46/EK,
 - aizliegt tādu lietotu ierīču tirdzniecību, kam iepriekš nav veikti atbilstīgi drošības pasākumi saskaņā ar jaunākajām tehniskajām normām, lai izdzēstu visus personas datus, ko tās varētu saturēt,

— par integrētu "privātās dzīves" un "drošības aizsardzības" principu: cik vien iespējams, privātās dzīves un datu aizsardzības drošība "pēc noklusējuma" būtu jāintegrē to elektrisko un elektronisko iekārtu konstrukcijā, kuri var uzglabāt personas datus, lai ļautu lietotājiem vienkārši un bez maksas dzēst visus šādus datus ierīces nodošanas gadījumā.

37. Tādēļ EDAU stingri iesaka Priekšlikumā izdarīt šādus labojumus saskaņā ar Direktīvu 95/46/EK:

— 11. apsvērums: "Šī direktīva būtu jāpiemēro saistībā ar tiesību aktiem par datu aizsardzību, jo īpaši ar Direktīvu 95/46/EK. Tā kā elektriskās un elektroniskās iekārtas (EEL) ir plaša preču grupa, kas ietver dažādus informācijas nesējus, kuros iespējams uzglabāt personas datus (piemēram, IT un telekomunikāciju ierīces), veicot ar tām saistītās glabāšanas darbības, jo īpaši atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes gadījumā, var rasties risks, ka nepiederošas personas var neatļauti piekļūt EEIA glabātajiem personas datiem. Tādēļ, ciktāl tas iespējams, privātās dzīves un datu aizsardzības drošība "pēc noklusējuma" būtu jāintegrē to elektrisko un elektronisko iekārtu konstrukcijā, kuri var uzglabāt personas datus, lai ļautu lietotājiem vienkārši un bez maksas izdzēst visus šādus datus ierīces nodošanas gadījumā."

— 2. panta 3. punktā: "Šī direktīva būtu jāpiemēro saistībā ar tiesību aktiem par datu aizsardzību, jo īpaši ar Direktīvu 95/46/EK."

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 9. marta Direktīva 1999/5/EK par radioiekārtām un telekomunikāciju termināla iekārtām un to atbilstības savstarpējo atzīšanu (OV L 91, 7.4.1999., 10. lpp.): "(..) Komisija var nolemt, ka konkrētas iekārtu kategorijas ierīci vai konkrēta tipa ierīci izstrādā tā, lai nodrošinātu, ka (..) tā ietver drošības pasākumus, kas nodrošina lietotāja un abonenta personas datu un tiesību uz privāto dzīvi aizsardzību".

⁽²⁴⁾ "Ja nepieciešams, var pieņemt pasākumus, lai nodrošinātu, ka gala iekārta ir veidota tā, lai tā būtu savietojama ar lietotāju tiesībām aizsargāt un kontrolēt to personas datu izmantošanu, saskaņā ar Direktīvu 1999/5/EK un Padomes 1986. gada 22. decembra Lēmumu 87/95/EEK par standartizāciju informācijas tehnoloģijas un komunikāciju jomā." Skat. arī šīs pašas direktīvas 46. apsvērumā, kas minēts 13. vērē.

⁽²⁵⁾ Saskaņā ar šīs politikas perspektīvu skat. arī V. Reding, "Programmatiska runa" datu aizsardzības dienā, 2010. gada 28. janvāris, Eiropas Parlaments, Brisele, SPEECH/10/16: "Uzpērumiem ir jāizmanto inovāciju spēks, lai uzlabotu privātās dzīves un personas datu aizsardzību no paša attīstības cikla sākuma. Integrētas privātās dzīves aizsardzības principa ieviešana ir gan pilsoņu, gan uzņēmumu interesēs. Integrētas privātās dzīves aizsardzības princips gan labāk aizsargās indivīdus, gan arī vairo uzticību un palaušanos uz jauniem pakalpojumiem un produktiem, kam savukārt būs pozitīva ietekme uz ekonomiku. Esmu redzējusi vairākus iedvesmojošus piemērus, bet daudz kas vēl ir jāpaveic".

⁽²⁶⁾ Skat., piem., Karaliskā Kanādas jātnieku policija, B2-002 – IT mediju pārrakstīšanas un drošas izdzēšanas ražojumi (05/2009), <http://www.rcmp-grc.gc.ca/ts-ts/pubs/it-it-sec/index-eng.htm>

38. Papildus EDAU uzskata, ka būtu pareizi ņemt vērā šādus labojumus:

— 4. panta 2. punktā: "Dalībvalstis atbalstīs pasākumus, lai veicinātu tādu elektrisko un elektronisko iekārtu konstruēšanu, kas atvieglotu jebkuru personas datu dzēšanu, kas glabājas EEI to nodošanas brīdī"

— 8. panta 7. punktā: "Dalībvalstis nodrošinās to, ka savācot otrreizējai pārstrādei vai atkārtotai izmantošanai tādas EEIA, kas satur personas datus, ierīces vai to daļas netiks pārdotas, pirms šie dati ir izdzēsti, izmantojot labākos pieejamos paņēmienus (Best Available Techniques)"

- 14. panta 6. punktā: “Dalībvalstis var pieprasīt ražotājiem/izplatītājiem izsniegt personas datus saturošu EEI lietotājiem informāciju (piemēram, iekļaut lietošanas instrukcijās vai izsniegt to pārdošanas vietā) par to, ka ir nepieciešams izdzēst personas datus, kas varētu glabāties EEI pirms to nodošanas.”

Briselē, 2010. gada 14. aprīlī

Peter HUSTINX

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs
